

Lausunto

14.12.2020

VN/5035/2018
VN/5035/2018-MMM-73

oikeusministerio@om.fi

Maa- ja metsätalousministeriön lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi valtioneuvoston oikeuskanslerin ja eduskunnan oikeusasiamiehen tehtävien jaosta

Oikeusministeriö on pyytänyt maa- ja metsätalousministeriöltä lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi valtioneuvoston oikeuskanslerin ja eduskunnan oikeusasiamiehen tehtävien jaosta. Ehdotetun lain tavoitteena on nykyistä huomattavasti laajempaan asiamäärään perustuva tehtävien jako ottaen huomioon muun muassa tosiasialliset erikoistumisalat, mitä maa- ja metsätalousministeriö pitää hyvänä ja toimintaa tehostavana kehityssuuntana.

Oikeusministeriön 25.9.2018 asettama työryhmä laati mietinnön ylimpien laillisuusvalvojen tehtävien jaosta, jonka johdosta 16.9.2019 antamassaan lausunnossa maa- ja metsätalousministeriö piti, ja edelleen pitää, hyvänä ylimpien laillisuusvalvojen tehtävien jaon selvittämistä ja arviointia, vaikka edelleen jää melko suuri alue, jonka osalta tehtävänjako on yhteinen ja joka edellyttää hyvää yhteistyötä ylimpien laillisuusvalvojen kesken.

Työryhmämietinnöstä antamassaan lausunnossa 16.9.2019 maa- ja metsätalousministeriö nosti esiin kolme yksityiskohtaisia linjausehdotuksia koskenutta kokonaisuutta, joista ensin mainittuna oli työryhmän esitys saamelaisten oikeuksia alkuperäiskansana koskevan valvonnan keskittäminen oikeusasiamiehelle ja siihen aihekokonaisuuteen liittyen erityisesti oikeuskanslerin kokemus porotaloutta ja luontaiselinkeinoja koskevien asioiden säädösehdotuksista ja niiden lainmukaisuuden valvonnasta. Hallituksen esityksen mukaan saamelaisten oikeuksia koskevat asiat keskitettäisiin edelleen työryhmämietinnössä esitetyn kannan mukaisesti oikeusasiamiehelle asioiden erityistä työpanosta vaativan paneutumisen vuoksi. Maa- ja metsätalousministeriö pitää kyseisten asioiden keskittämistä oikeusasiamiehelle esitetyin perusteluin tarkoituksenmukaisena. Koska esitetyllä lailla ei olisi vaikutusta ylimpien laillisuusvalvojen toimivaltaan, vaan ensisijaiseen toimintatapaan, maa- ja metsätalousministeriö haluaa kuitenkin edelleen kiinnittää huomiota edellä mainittuun oikeuskanslerin perehtyneisyyteen näihin asioihin kiinteästi liittyvään säädösvalmisteluun.

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Maa- ja metsätalousministeriö

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

PL 30
00023 Valtioneuvosto

Hallituskatu 3 A
Helsinki

0295 16001
+358 295 16001

kirjaamo@mmm.fi

Toiseksi hallituksen esityksen kohdassa 4.1.1 on joukko aihealueita, muun ohessa ympäristöoikeuden toteutumisen valvonta, sisältäen esimerkiksi ilmastonmuutoksen torjunnan ja luonnon monimuotoisuuden turvaamisen, joiden osalta maa- ja metsätalousministeriö kannatti työryhmämietinnön ehdotusta keskittää ne oikeuskanslerilta oikeusasiamiehelle, kuten nyt on hallituksen esitykseenkin kirjattu.

Edelleen maa- ja metsätalousministeriö on syksyn 2019 lausunnossaan esittänyt toiveen, että valtioneuvoston ohjesäännön 42 §:ssä säädettyä nimittämistoimivaltaa voitaisiin tämän tehtäväjaon tarkastelun yhteydessä tarkastella siltä osin kuin valtioneuvoston nimittämistoimivaltaan kuuluviin virkoihin sisältyy myös virkamieslain mukainen valitusoikeus. Kaikki valtioneuvoston yleisistunnoissa käsiteltävät asiat tarkastetaan etukäteen oikeuskanslerinvirastossa (listatarkastus) ja vuonna 2019 listatarkastuksessa oli valtioneuvoston yleisistunnossa 1348 asiaa. Yleisistunnon ratkaisuväliltään kuuluvat nimitys- ja virkavapausasiat eivät kuitenkaan tulleet tarkasteltaviksi tämän hallituksen esityksen yhteydessä. Maa- ja metsätalousministeriö esittää edelleen vielä tässäkin yhteydessä, että valtioneuvoston yleisistunnon nimittämistoimivaltaan kuuluvien virkojen luettelon tarkastelun avulla olisi mahdollisuus suunnata oikeuskanslerinviraston resursseja tulevaisuuden tarpeisiin eritoten, kun otetaan huomioon nykyinen valitusoikeus myös valtioneuvoston nimittämistoimivaltaan kuuluvista nimitysasioista.

Koska esitysluonnokseen sisältyvä lakiehdotus vastaa edellä mainitussa työryhmän mietinnössä ehdotettua niiltä osin kuin maa- ja metsätalousministeriö on kiinnittänyt huomiota ylimpien laillisuusvalvojen ehdotettuun keskinäiseen tehtävien jakoon, ei maa- ja metsätalousministeriöllä ole edellä esitettyä enemmälti huomautettavaa hallituksen esityksestä.

Kansliapäällikkö

Jaana Husu-Kallio

Hallitusneuvos

Terhi Sunnari